06/09/2021

Ο Άνθρωπος του Θεού και ο Μεσαίωνας

/ Γνώμες

Του Μητροπολίτου Αργολίδος Νεκταρίου

Τούτες τις μέρες η πολυαναμενόμενη **ταινία «Ο άνθρωπος του Θεού»,** βγήκε στους κινηματογράφους. Αν κρίνω από την προσέλευση του κόσμου στην Αργολίδα (Ναύπλιο – Άργος), **η ταινία φαίνεται ότι θα έχει μια επιτυχημένη πορεία.** Όπως ήταν αναμενόμενο, η ταινία έγινε στόχος αρνητικής κριτικής από τους γνωστούς κύκλους των γνωστών κατευθύνσεων. **Προσωπικά δεν είχα αμφιβολία γι' αυτό.** Οτιδήποτε αγγίζει θέματα πίστης, μεταφυσικής κ. λπ. θα πρέπει με κάθε τρόπο να θαφτεί, να διαστρεβλωθεί, να παραμεριστεί. Δεν θα ασχοληθώ με τις κριτικές γύρω από την ταινία, γιατί δεν είμαι ειδικός, ούτε έχω τις γνώσεις. Σ' αυτό τουλάχιστον εμπιστεύομαι τους καλοπροαίρετους κριτικούς, που δεν βλέπουν την ταινία με τα γυαλιά οποιασδήποτε ιδεολογίας και παραμένουν ελεύθεροι. Θα σταθώ μόνον σε μία κριτική κάποιου δημοσιογράφου, "ειδικού" στον κινηματογραφικό χώρο.

Ούτε λίγο, ούτε πολύ, απέρριπτε την ταινία γιατί παραπέμπει στον μεσαίωνα, με

τις ίντριγκες, τις δολοπλοκίες, κ.λπ. Είναι της μόδας ό, τι δεν μας αρέσει ή δεν συμφωνεί με τις ιδέες μας, να του προσάπτουμε την κατηγορία του **«μεσαιωνισμού».** Τα ερωτήματα μου είναι: Τι εννοεί ο εν λόγω κριτικός και όλοι όσοι χρησιμοποιούν τον όρο μεσαιωνισμό; Ίντριγκες, δολοπλοκίες, συκοφαντική δυσφήμηση, μέθοδοι ιεράς εξέτασης; Όλα αυτά ήταν προϊόντα του «μεσαίωνα», που κάποτε έληξε οριστικά (!), με την Αναγέννηση και τον εκδημοκρατισμό; Τελικά ο «μεσαιωνισμός» είναι μία χρονική περίοδος ή μία στάση ζωής; Οι άνθρωποι τόσο πολύ άλλαξαν με την άνοδο του πολιτιστικού επιπέδου και την πρόοδο της επιστήμης, ώστε άφησαν αυτές τις απάνθρωπες όντως μεθόδους στο χρονοντούλαπο της ιστορίας;

Και για να γίνω πιο πρακτικός. Έπαψαν να υπάρχουν στον δημόσιο και ιδιωτικό χώρο η ίντριγκα, η δολοπλοκία, η λασπολογία, η συκοφαντία, οι υπόγειες διαδρομές; Έπαψαν να υπάρχουν όλ' αυτά στον χώρο της πολιτικής, της δημοσιογραφίας, στον καλλιτεχνικό, αθλητικό, επιστημονικό, εκκλησιαστικό χώρο; Μα που ζούμε; Τα γεγονότα καθημερινά μας διαψεύδουν. Εκτός αν θέλουμε να κλείνουμε τα μάτια για να μην βλέπουμε την πραγματικότητα ή θέλουμε να καλύπτουμε το δικό μας «μεσαιωνισμό».

Δυστυχώς αν δεν θέλουμε να εθελοτυφλούμε ο μεσαιωνισμός υπάρχει και θα υπάρχει όσο υπάρχουν άνθρωποι με πάθη, εγωισμούς, φιλοδοξίες. Δεν είχε ούτε έχει ημερομηνία λήξης. Και για να παραφράσω λίγο τα λόγια του **Α. Καίστλερ. *Ο μεσαιωνισμός*** *«δεν μπορεί να νικηθεί μόνο στα πεδία της μάχης, πρέπει να νικηθεί και μέσα στο μυαλό, στις καρδιές και στους αδένες των ανθρώπων. Γιατί είναι απλώς μία νέα λέξη για μια πολύ παλιά πνευματική κατάσταση».*

Όσο για την ταινία, το μήνυμα τουλάχιστον που εγώ εισέπραξα, είναι ότι "ο μεσαιωνισμός", είναι ο κανόνας στη ζωή των ανθρώπων. Οι εξαιρέσεις είναι οι άγιοι. Ο άγιος Νεκτάριος είναι αυτός που στάθηκε όρθιος, που δεν υπέκυψε στον πειρασμό της δολοπλοκίας, που δεν παρασύρθηκε από το ρεύμα. Ούτε χρησιμοποίησε τα ίδια μέσα για να υπερασπίσει τον εαυτό του. Υπέμεινε όλο τον πόνο και την οδύνη του κατατρεγμού, με απόλυτη πίστη – εμπιστοσύνη στον Θεό. «Τον ὀνειδισμόν του Χριστού φέρων».

Κάποιοι στην κριτική τους επεσήμαναν τον **"άψογο χαρακτήρα του",** που όμως είναι **"αφύσικος".** Η στάση του θεωρείται υπερβολική και δεν συνηθίζεται τέτοιες μορφές να παρουσιάζονται στον κινηματογράφο. Πράγματι έτσι είναι. Τις υπερβολές αυτές δεν τις ανέχεται η νοοτροπία της μετριότητος.

Σίγουρα αυτή η στάση προκαλεί τον αυτοδικαιωτικό άνθρωπο, που δεν θέλει να "πάει με το σταυρό στο χέρι", αλλά χωρίς φραγμούς φιλοδοξεί ν' ανέβει

“πατώντας επί πτωμάτων”. **Ο άγιος δεν αντέχεται. Είναι ανεπιθύμητος κι επικίνδυνος. Ανατρέπει τη λογική του “μεσαιωνισμού” μας που κρύβουμε βαθιά μέσα μας.** Αλλά αυτός ο άγιος, ο κάθε άγιος, ο κατατρεγμένος, ο περιφρονημένος, ο σταυρωμένος θα κρατήσει ζωντανή την ελπίδα. Όσο για μας...

«Ας είμαστε εμείς αμαρτωλοί, ας κολυμπάμε στο ψέμα και ας μας τριγυρίζει ο πειρασμός. Κάπου σ’ αυτό τον κόσμο, σε κάποιο μέρος, υπάρχει ένας άγιος. Αυτός ζει μέσα στην αλήθεια, ξέρει την αλήθεια. Πάει να πει πως δεν πεθαίνει η αλήθεια στον κόσμο κι έτσι θ’ έρθει κάποτε και σε μας και θα ξαναδοθεί σ’ όλους τους ανθρώπους όπως μας είναι υποσχημένο... Ένας μονάχα άγιος, γιατί είναι άγιος, έχει στη καρδιά του το μυστικό της αναγεννήσεως όλων των ανθρώπων, έχει κείνη την δύναμη που θα θεμελιώσει επιτέλους την αλήθεια στον κόσμο και θα γίνουν όλοι άγιοι και θ’ αγαπάει ο ένας τον άλλο και δεν θα υπάρχουν ούτε πλούσιοι, ούτε φτωχοί, ούτε αλαζόνες, ούτε ταπεινοί, μα θα ‘ ναι όλοι σαν παιδιά του Θεού και θ’ έρθει η αληθινή βασιλεία του Χριστού».

(Στάρετς Ζωσιμάς – Φ. Ν. Ντοστογιέφσκι, Αδελφοί Καραμαζώφ).